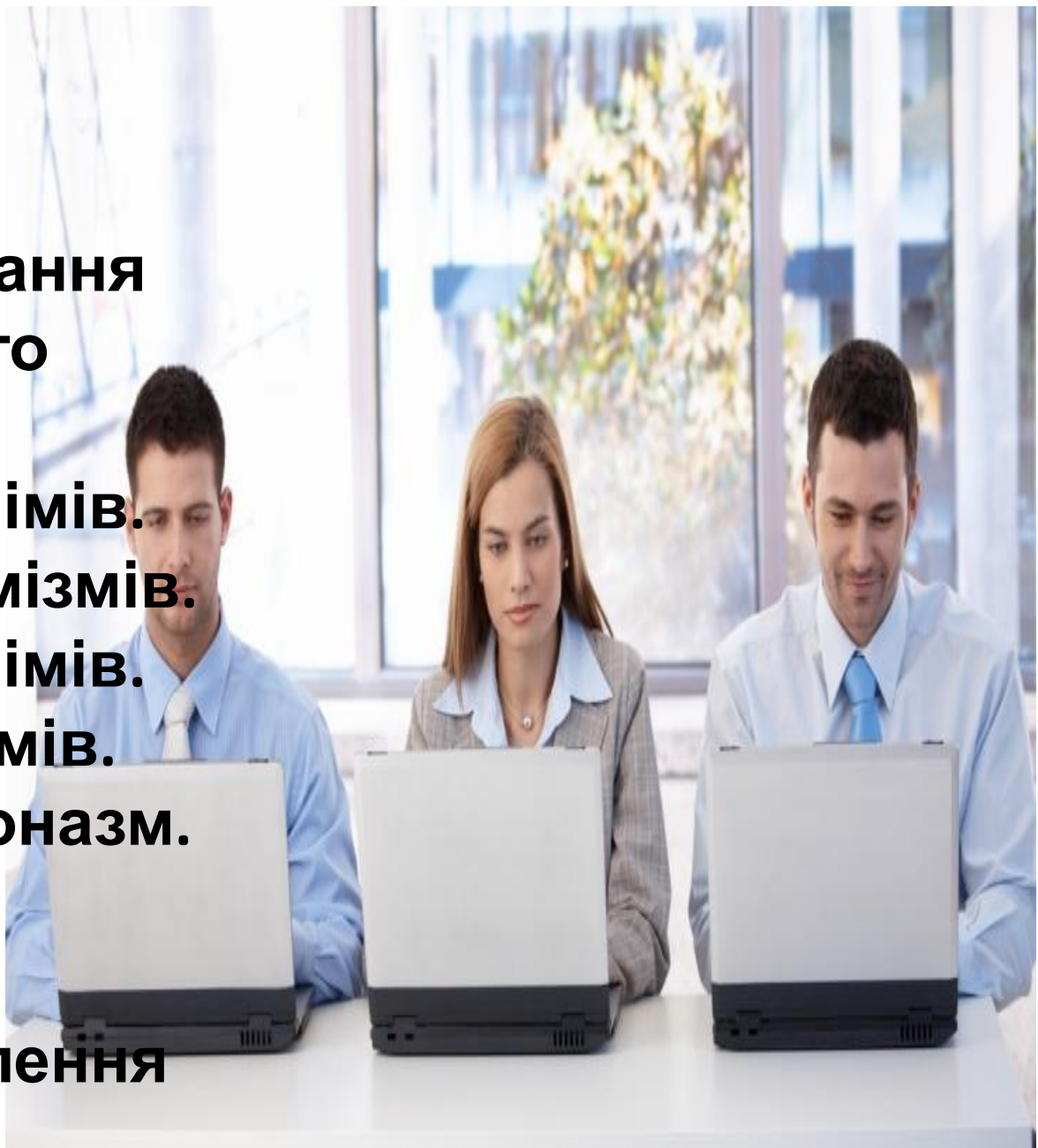

Лексичні засоби ділової мови. Фразеологія у діловій комунікації

План

1. Вимоги до вживання слів іншомовного походження
2. Уживання синонімів.
3. Уживання евфемізмів.
4. Уживання паронімів.
5. Уживання омонімів.
6. Тавтологія. Плеоназм.
Зайві слова.
7. Фразеологія публічного мовлення

Причини запозичень:

1) по-перше, часто ІС запозичуються разом із поняттям. Такі слова не мають українських відповідників, наприклад, іменники політика, спортсмен, футбол, тунель, пальто, університет, корабель, театр, курорт, бухгалтер;

2) другою причиною запозичень є прагнення деталізувати уявлення про предмет, назва якого вже існує в мові. Наприклад, слово джем означає різновид варення, десерт – це солодощі, які подають після обіду; бар – невеликий ресторан або закусошна, госпіталь – медичний заклад для лікування військовослужбовців, лайнер – велике швидкохідне судно, імпорт – ввіз товарів з-за кордону, спринтер – бігун на короткі дистанції, стаєр – бігун на довгі дистанції;

3) третьою причиною запозичення є прагнення замінити описовий вираз, словосполучення одним словом: транспорт – замість «засоби пересування», мотель – замість «готель для автотуристів», круїз – замість «подорож на пароплаві

Вимоги до вживання запозичень:

1. Не вживати у тексті іншомовні слова, якщо є відповідники в українській мові.
2. Не вживати в одному тексті власне українське слово та його іншомовний відповідник.
3. Вживання іншомовного слова в мовленні допустиме лише в тому значенні, в якому воно зафіксоване у словниках.
4. Іншомовні слова повинні бути зрозумілими для тих, хто їх читає/слухає.
5. Запозичене слово слід вживати правильно,

- **Нашому колективу хотілося б, якби очільником нашого відділу став такий одіозний і прогресивний керівник як Ви.**
- **Через численні апробації доведено автентичність роботи й депоновано її до архіву.**
- **Працівник апелював до боса з проханням зафіксувати розмір компенсації та ратифікації цієї суми.**

Автентичний - ?

Апробація - ?

Гелікоптер - ?

Патент - ?

Конвенція - ?

Альтернатива - ?

Апелювати до керівника... Мати пріоритет ...

Фіксувати в документі... Мати аргументи для...

Мати прерогативу... Лаконічний виступ...

Координувати зустріч... Фіктивна угода...

Сплатити компенсацію... Ідентичні документи...

Уживання синонімів

Синоніми – це слова, що мають спільне, близьке або тотожне значення, але відрізняються відтінками значень чи стилістичними забарвленнями

Функції синонімів у текстах документів:

- 1) уникнення тавтології;
- 2) нейтралізація контексту;
- 3) уточнення значення уживаних мовних форм.

Точність і виразність змісту мовлення часто залежить від того, наскільки правильно і доречно дібрані слова.

Багатство синонімії дає можливість вибрати найточніше для даного контексту слово, уникнути неоднозначного тлумачення висловлення та зберегти нейтральний тон.

Вміння вибрати найдоречніше слово дає змогу побороти одноманітність мовлення, невиразність, побачити багатство і барви слова.

Порушити **запитання**
чи **питання**?

Завершити написання
документа чи
закінчити?

Усунути **дефекти** чи
недоліки в роботі?

Скасувати чи
відмінити рішення?

Авторитетна чи
престижна фірма?

Документ у трьох
примірниках чи **екземплярах**?
Ухвалив рішення **вірне**.

Чи **правильне**?

Замісник чи **заступник**
директора?

Документи **отримати** чи
одержати?

Скрутне матеріальне
положення, становище, стан?

Взаємна чи **обопільна**
згода?

Підкреслити сказане чи
наголосити?

Зібрати збори чи **форум**?

Евфемізація мовлення

У мовленні уживаються тоді, коли загальноживане слово надто експресивне і викликає негативні побутові асоціації

Евфемізми – описові вислови, які пом'якшено передають те чи інше висловлення.

Евфемізми завальовують зміст

**Припустився
протиправних
дій...**

**Зловживав
службовим
становищем...**

**Здійснив
фінансові
надуживання...**

Уживання паронімів

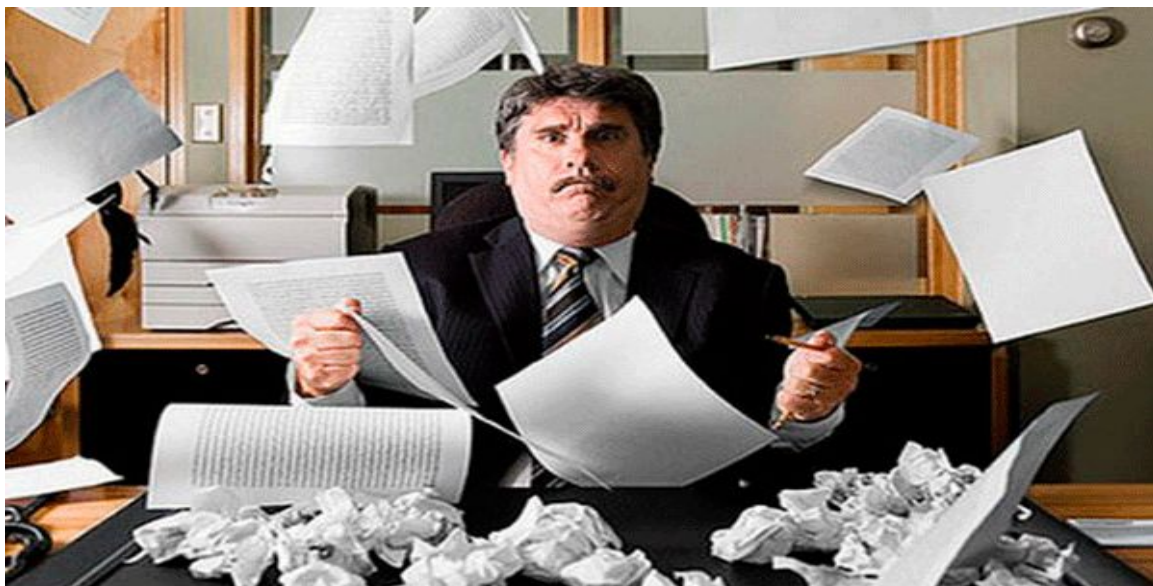
Пароніми – слова, які дуже близькі за звучанням, але різні за значенням і написанням.

Саме ця близькість, незначна звукова різниця у мовленні спричиняє труднощі в засвоєнні і призводить до помилок. Паронімія – явище, поширене у всіх сферах мовної діяльності.

Неправильне уживання паронімів призводить до перекручування висловлювання, а також непорозумінь в усному мовленні.

Надіслати лист на
адрес чи **адресу**?
Уникати у справу чи
вникати?

Одна **гривня** чи
гривна?
Виключно для
працівників
банку чи
ВИНЯТКОВО?

Тактовний чи
тактичний
керівник?

Перебувати у
стані **афекту**
чи
ефекту?

Неправильне вживання слів-паронімів у повсякденному мовленні призводить до непорозуміння, іноді створює комічний ефект а ін.).

Посольство Японії в Україні засвічує свою повагу і має честь повідомити про Програму надання

Посольство висловлює прохання уважно познайомитись з умовами і донести інформацію усім зацікавленим.

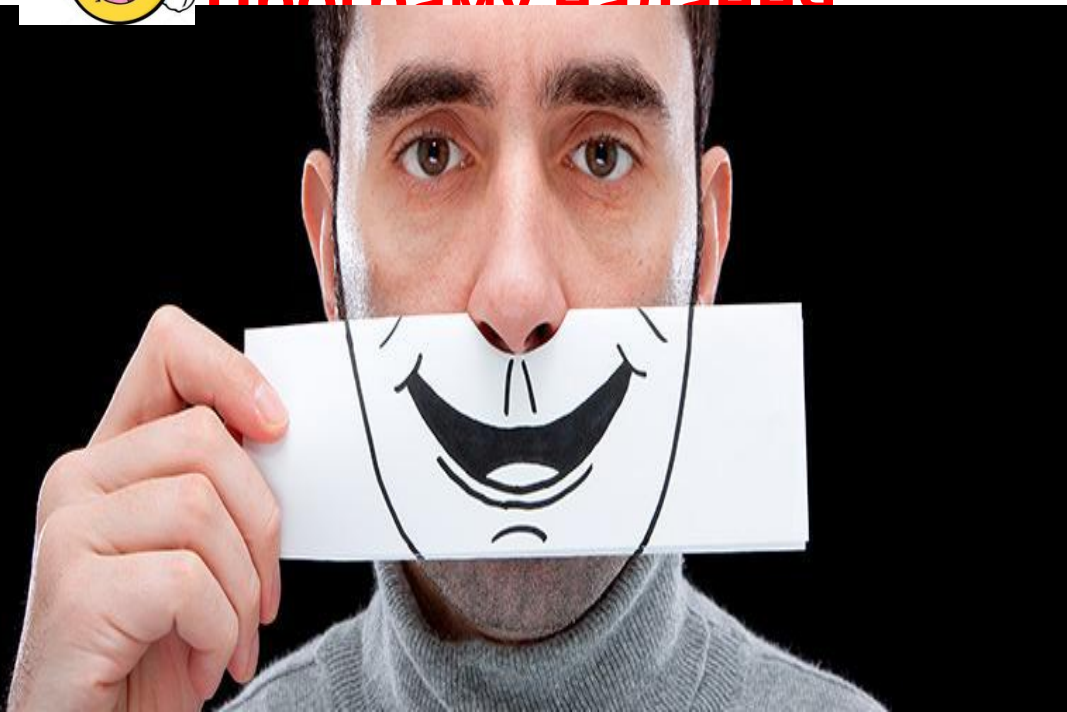

Класична «економічна людина» найчастіше

являється нам в образі підприємця, що максимізує задоволений прибуток.

...

**Гавтологія –
поєднання
однокореневих слів
для посилення
експресивних
відтінків
позначуваних ними
понять.**

**Наприклад:
за свідченням свідків,
зобразити образ
злочинця ,
зробити роботу,
прорахунки враховано**

Плеоназм – багатослів'я (полягає в тому, що в тексті документа опиняються поряд однозначні слова і вирази).

Наприклад:

Вільна вакансія

Сміливий ризик

Адреса проживання

Промислова індустрія

Перспектива на
майбутнє

Своя автобіографія

Реальна дійсність

Схвалити рішення
одноголосно і
однодушно

Виявляти до когось
неповагу і непошану

Фразеологія ділового

мовлення

Фразеологія публічного мовлення – сукупність стійких, цілісних за складом і лексичний складом словосполучень, напр.: нагальна потреба, наводити приклад, з огляду на сказане, потребувати допомоги, втілювати у життя, впроваджувати у практику, доповідна записка, старший науковий співробітник, перший секретар посольства, надавати підтримку, надавати допомогу, проводити опитування, відігравати важливу роль.

**Виберіть
собі роботу
до душі, і
вам не
доведесться
працювати
жодного дня
у своєму
житті...**

(Конфуцій)

Дякую за увагу!

Працюй з розумом, а не до ночі

(Луцій Анней Сенека)

